

# Ny regional indelning- varför då ?

Christer Nylén  
Seniorkonsult

Regionfrågan är absolut inte en  
ny fråga ...  
Har utretts många gånger

# Tre huvudspår

- Den regionala nivåns ansvar
- Uppgiftsfördelningen stat-landsting
- Den regionala nivåns indelning i län och landsting

# Länsindelningens ursprung

- 1634 delades Sverige in i 11 län
- 1720 ändrad indelning som i stora delar lever kvar
- 1810 tillkom Jämtland och Norrbotten

# Utredningar 1950- och 1960-talet

- **1957 Riksdagens revisorers utredning**  
Behovet att utreda ändrad länsindelning
- **1959 års länsindelningsutredning (SOU 1961:40)**  
Fastställa egentliga Stockholms- och Göteborgsregionerna
- **1963 års länsindelningsutredning (SOU 1967:23)**  
Förslag att minska från 24 till 15 län
- **1962 Länsförvaltningsutredningen (SOU 1967:20)**  
Länsstyrelsen föreslås få ansvar för samhällsplanering
- **1964 Länsdemokratiutredningen (SOU 1968:47)**  
Omfattande överföring av ansvar föreslås från statliga länsorgan till landstingen

# Utredningar 1970- och 1980-talet

- **1970 Länsberedningen** (SOU 1974:84)  
Sammanfatta tidigare utredningar om länsproblematiken  
Uppgiftsfördelningen stat-kommun väl avvägd  
Länsindelningen rimlig (men ändring i västra Sverige)
- **1976 Länsdemokratikommittén** (1978:35, 1982:24)  
Utvidgad länsdemokrati (delbetänkande)  
Länsstyrelsens samordningsansvar (slutbetänkande)
- **1988 Samordnad länsförvaltning** (SOU 1989:5-6)  
Ny länsstyrelseinstruktion samordna staten regionalt
- **1988 Storstadsutredningen** (1990:36)  
Indelningen inte funktionell i storstadsområden.  
Föreslog bl.a. bildande av Göteborgs län

# Utredningar 1990- och 2000-talet

- **1991 Regionutredningen** (SOU 1992:63, 64, 65, 66)  
Föreslog överföring ansvar från länsstyrelse till landsting  
Förslag att minska till 8-12 regioner
- **1992 Regionberedningen** (SOU 1993:97, 1995:27)  
Föreslog bl.a. bildande av Västra Götalands län
- **1997 Parlamentariska regionkommittén** (SOU 2000:89)  
Föreslog förlängd regional försöksverksamhet
- **2003 Ansvarskommittén** (SOU 2007:10)  
Föreslog överföring uppgifter från stat till landsting  
Föreslog att påtagligt minska antalet län (6-9 regioner)
- **2009 Statlig regional förvaltning** (SOU 2012:81)  
Föreslog minskning från 21 till 11 länsstyrelser

# Utredningar 2010-talet

- 2012 Utredning om den statliga regionala förvaltningen (SOU 2012:81+dir.2010:12)
- **2015 Indelningskommittén** (dir. 2015:77)  
Ny indelning av landsting och län  
Inte behandla den regionala nivåns ansvar eller uppgiftsfördelningen stat-landsting.



# Sammanfattning

- Under de senaste 25 åren har regionfrågan gått från diskussion till konkreta åtgärder men mycket återstår
- Sammanfattningsvis framträder en bild av en samhällsorganisation som inte har en ändamålsenlig organisering och där aktörerna behöver vara starkare och mer samordnade. Det finns ett behov av starkare regionala aktörer med ett bredare ansvar

# Samhällsorganisationens utmaningar

## Den demografiska utvecklingen

Sverige växer befolkningsmässigt, men på ett ojämnt sätt. Långtidsutredningen prognostiserar den totala tillväxten till 1,4 miljoner personer fram till 2040. Av denna befolkningsökning antas 87 procent ske i storstadsregionerna (SOU 2015:101)

# Samhällsorganisationens utmaningar

**Försörjningsbördan för de arbetande  
kommer att öka på grund av en åldrande  
befolkning**

Åldersgruppen 65 år och äldre kommer att öka med cirka 773 000 personer fram till 2040. Detta ska relateras till att den samlade befolknings-tillväxten i Sverige prognostiseras till 1 448 000 personer för samma period. Det kommer att blir allt svårare att finansiera den gemensamma välfärden utan att åtgärder vidtas

# **Samhällsorganisationens utmaningar**

## **Utvecklingen leder till en förstärkt regional obalans i Sverige**

Sverige är ett relativt stort och avlångt land och det innehåller stora regionala variationer vad gäller befolkningstäthet och tillväxt

De skillnader som finns kommer att förstärkas om inga åtgärder vidtas

De delar av landet som ligger mer avlägset de befolkningstäta städerna bedöms stå inför de största utmaningarna.(SOU 2015:101).

# Samhällsorganisationens utmaningar

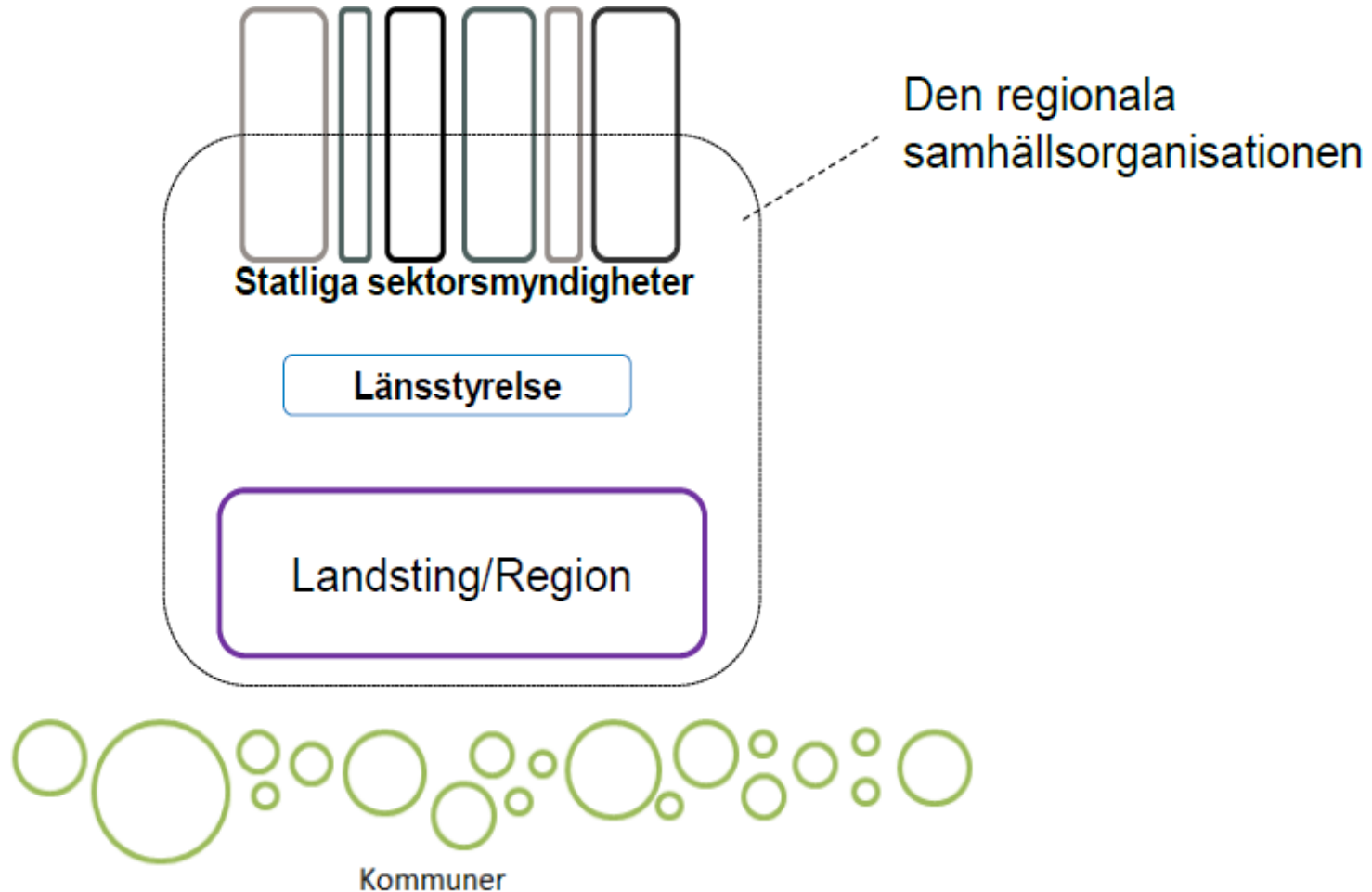
Koncentrationen av människor till befolkningstäta regioner kan komma att leda till ökade svårigheter för mindre arbetsmarknadsregioner att klara arbetskrafts- och kompetensförsörjningen i offentligt finansierad verksamhet.

# Hälso- och sjukvårdens utmaningar

Flera landsting i dag saknar tillräckligt befolkningsunderlag och resurser för att kunna göra effektiva investeringar och för att kunna bära, utveckla och rekrytera spetskompetens och kunna ta emot och omsätta ny kunskap. Detta försvårar möjligheten att ge hela befolkningen tillgång till likvärdig vård av god kvalitet.

Färre sjukvårdshuvudmän i form av storregioner ger bättre förutsättningar att klara nivåstruktureringen av den regionala högspecialiserade vården (SOU 2015:98).

# En ändamålsenlig samhällsorganisation



# Utgångspunkter för indelning

- de nya länen och landstingen ska vara jämnstarka (skatteunderlag/ekonomisk bärighet)
- ha tillräcklig kapacitet att kunna bygga strukturer för regional utveckling (funktionella regioner+ planerings- och förhandlingskapacitet )
- ha förmåga att ansvara för det regionala hälso- och sjukvårdssystemet inklusive regionsjukvården
- utgå från befintliga samverkansmönster



# 2015 Indelningskommittén

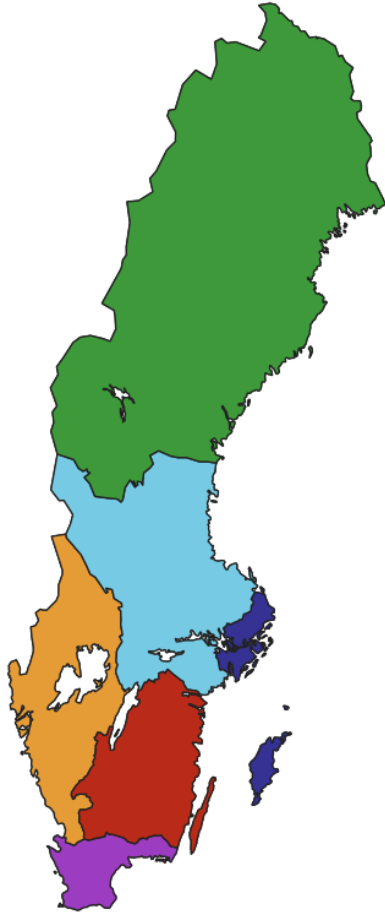
## En ändamålsenlig sammansorganisation

En ändamålsenlig sammansorganisation där en tydlig statlig närvaro samverkar med starka regionala självstyrelseorgan och utgår från ett tydligt medborgarperspektiv.

- Samla staten regionalt
- Starka regioner
- Samverkan mellan staten och det regionala självstyret

# Kommitténs förslag:

- Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län ska den 1 januari 2018 läggas samman till ett län.
- Det nya länet ska benämnas Norrlands län.
- Västernorrlands läns landsting, Jämtlands läns landsting, Västerbottens läns landsting och Norrbottens läns landsting ska den 1 januari 2019 läggas samman till Norrlands läns landsting.



# *Regionens roll*

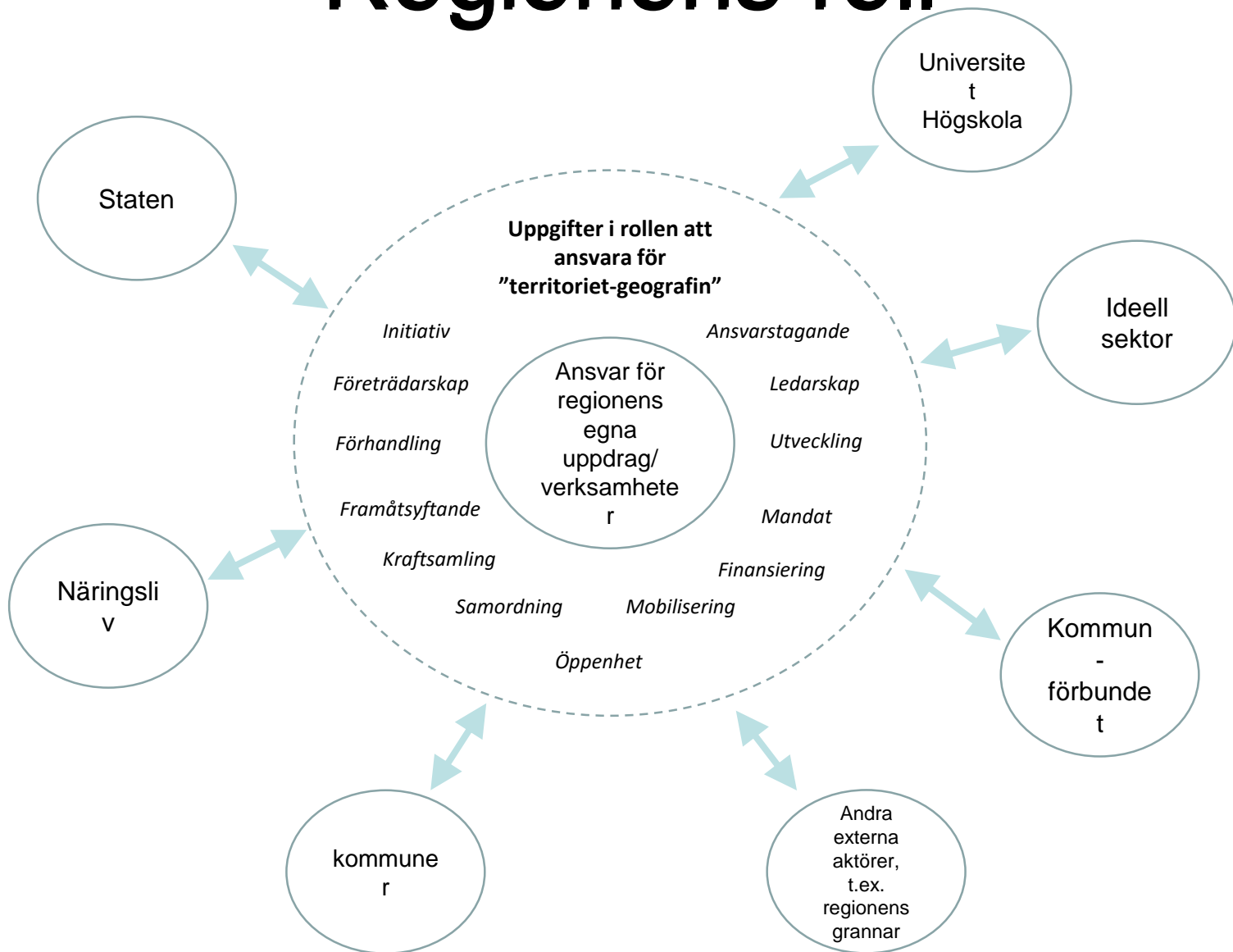
Rollen innebär att kliva fram och tydliggöra att man är den regionala part som för dialog med parter som på olika sätt arbetar för utvecklingen i Norrland.

Det innebär att man skapar relationer med näringslivet, kommuner, ideell sektor, staten inklusive länsstyrelsen och universiteteten samt andra externa aktörer t ex regionens grannar.

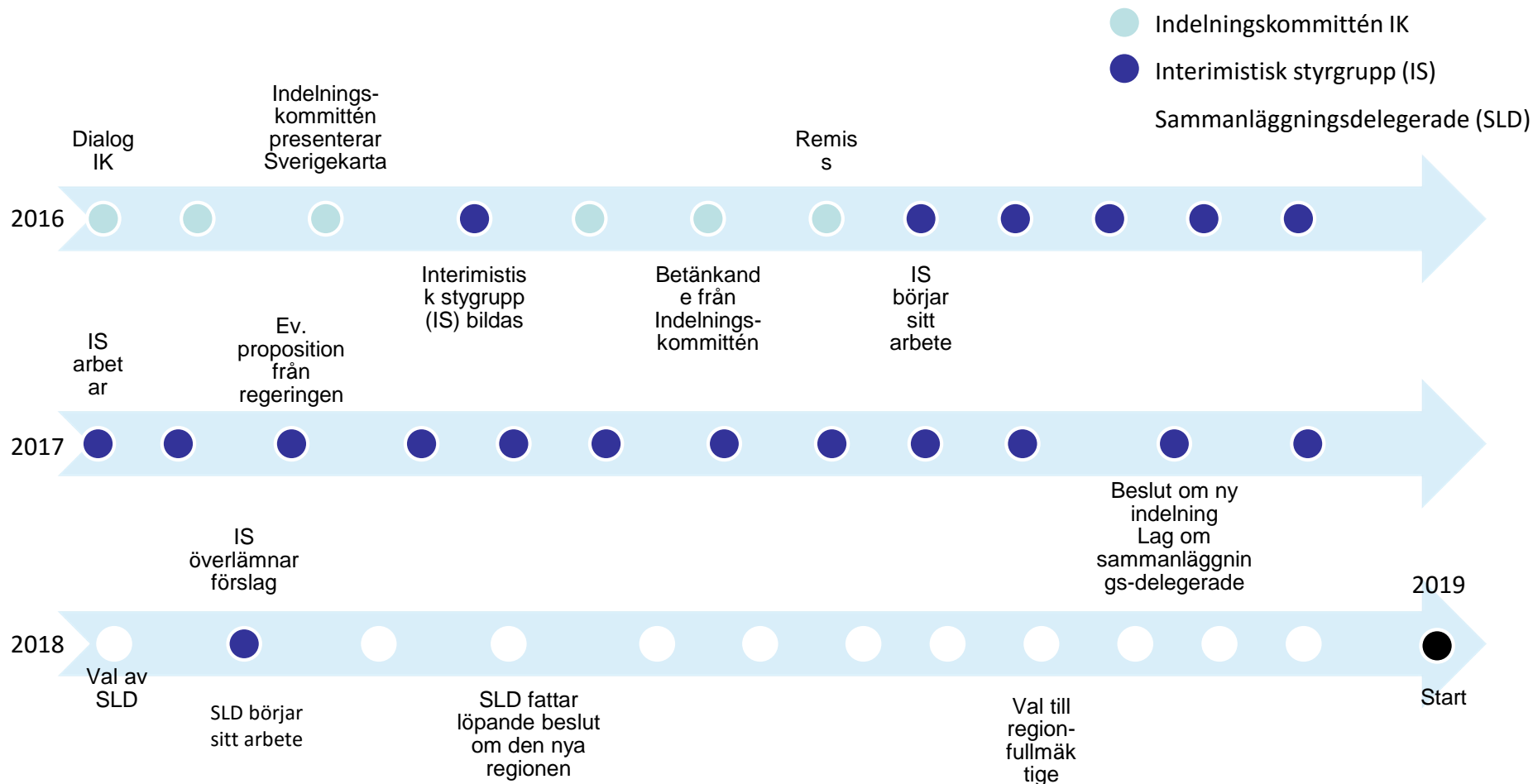
Regionen har också en roll i att vara en stor arbetsgivare och har många egna uppdrag som på olika sätt bidrar till att främja en positiv regional utveckling.

Regionen får rollen att vara sammanhållande och framtidsinriktad.

# Regionens roll



# Färdplan för regionbildningsprocessen



# Principer för inomregional balans

- Servicen till medborgarna
  - Effektiviteten hos förvaltningarna
  - Undvikandet av personalflyttningar
  - Decentraliserad verksamhet med små centrala enheter
  - Inomregional balans för det nya regionens förvaltningar
  - Framåtsyftande förvaltningsstruktur
- 
- De olika administrativa verksamheterna bör fördelas ut till de nuvarande residensstäderna och större orterna, bl.a. för att tillgängliga resurser i form av kompetent personal och lokaler ska tas tillvara.

# Skapa en regionalt balanserad kontorsorganisation.

Tre grundläggande principer:

- De strategiska frågorna centraliseras för att ge möjlighet till den helhetssyn som är syftet med sammanläggningen av länen och landstingen
- Produktion och beslut med behov av lokal närvaro och med betydande inslag av gemensamma kontakter gentemot medborgarna decentraliseras till lokala produktionsenheter med ett områdesansvar.
- Produktionen inom verksamheter som kan inrymma stordriftsfördelar, som har begränsad omfattning eller med behov av specialkompetens som inte kan upprätthållas på flera håll koncentreras och utlokaliseras.



## Inomregional balans

Det är viktigt att skapa en inomregional balans så att utbudspunkterna för välfärdsservice till medborgarna säkerställs.

På så vis kan vi decentralisera och demokratisera och samtidigt öka den gemensamma slagkraften och hämta hem skalfördelarna.